

WOJEWODA MAŁOPOLSKI

WD-II.5230.40.2019

Kraków, 19.02.2019 r.

Pan Piotr Gliński
Minister Kultury i Dziedzictwa
Narodowego

Dotyczy: zawiadomienie o dewastacji pomnika na kwaterze żołnierzy Armii Czerwonej w Nowym Sączu.

Uprzejmie zawiadamiam, że 18 lutego br. stwierdzono dewastację pomnika w kwaterze żołnierzy Armii Czerwonej poległych w 1945 r., znajdującej się na cmentarzu komunalnym przy ul. Rejtana w Nowym Sączu. W wyniku dewastacji skradzione zostały z górnych ścian obelisku metalowe symbole w postaci skrzyżowanego sierpa i młota oraz namalowano białą farbą na narożnych elementach cokołu symbole „Polski Walczącej” a na kamiennym podeście otaczającym pomnik napis o treści: „precz z komuną”. Wartość szkody wstępnie oceniono na ok. 5.000 zł. Urząd Miasta Nowy Sącz zawiadomił o zdarzeniu lokalną jednostkę policji. W załączeniu przesyłam zdjęcia wykonane przez pracowników Urzędu Miasta Nowy Sącz.

Urząd Miasta Nowy Sącz zadeklarował szybkie usunięcie napisów. Jednakże mam wątpliwości czy powinniśmy przywrócić na pomniku elementy symboliki skrzyżowanego sierpa i młota. W przypadku pomników znajdujących się na cmentarzach nie stosuje się przepisów ustawy z 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (art.5a ust.3 pkt.2). Tak więc nie ma przeszkód prawnych do odtworzenia skradzionych elementów, jednakże symbol ten jest powszechnie kojarzony z ustrojem komunistycznym. Ponadto, według mojej wiedzy, nie był oznaczeniem jednostek Armii Czerwonej. Na cmentarzach wojennych, na których spoczywają żołnierze radzieccy, powszechnie umieszczana była na pomnikach lub nagrobkach pięcioramienna gwiazda koloru czerwonego, złotego lub srebrnego, która jest uważana za oznaczenie tej formacji wojskowej. Przywrócenie więc na pomniku symbolu skrzyżowanego sierpa i młota może zostać oprotestowane przez społeczność lokalną i stać się powodem do kolejnych dewastacji pomnika. Z drugiej strony nie jest wykluczone, że Strona Rosyjska może żądać odtworzenia dotychczasowej symboliki pomnika.

Ponieważ problem dotyczy spraw regulowanych umową zawartą pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej w 1994 r. proszę Pana Ministra o zajęcie stanowiska w tej sprawie.

Do wiadomości:

- 1) Urząd Miasta Nowy Sącz,
- 2) Instytut Pamięci Narodowej – Oddział w Krakowie

Dyrektor Wydziału

Piotr Cwik

31-156 Kraków, ul. Basztowa 22 * tel. 12 39 21 126 * fax 12 39 21 977
<http://www.malopolska.uw.gov.pl>

mgr Joanna Florjanczyk-Kamieniarczyk